

J E L E N T É S

a Varsói Szerződés tagállamai külügyminiszter-helyetteseinek
moszkvai értekezletéről

/1975. január 29 - 30./

I.

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete 1974. áprilisi varsói ülésén hozott határozata az ülészak alatt működő Egyesített Titkárságot bízta meg, hogy a Varsói Szerződés 20. évfordulója megünneplésének előkészítésére és lebonyolítására dolgozzon ki javaslatokat. Az Egyesített Titkárság munkájának a PFT főtitkára közreműködésével történő megszervezésére a Lengyel Népköztársaság kapott megbízatást.

S. Trepczynski lengyel külügyminiszter-helyettes ez év január közepén eljuttatta a tagállamokhoz a PFT legutóbbi ülészakán a delegációvezetők felszólalásai és az azóta érkezett kiegészítő javaslatok alapján elkészített intézkedés-tervezetet, amely a Szervezet politikai együttműködési mechanizmusa fejlesztésével kapcsolatos elképzeléseket is tartalmazta.

- 2 -

II.

1. Az intézkedés-tervezet megtárgyalására január 29-30-án került sor Moszkvában az 1974. áprilisi PTT alatt létrehozott Egyesített Titkárság keretében.

Az előadó lengyel külügyminiszter-helyettes javasolta, hogy az értekezlet a tervezet megvitatása után jegyzőkönyvi feljegyzésben rögzítse a teendőket.

A vita és a jegyzőkönyv szövegezése során kitűnt, hogy a tagállamok - a román képviselőket kivéve - a javaslatokkal egyetértének. A román delegáció a Politikai Tanácskozó Testület jubileumi ülésén, illetőleg a PTT időpontjának későbbi meghatározásán kívül minden olyan javaslatot ellenzett, amely a Varsói Szerződéshez tartozó országok egységét, együttműködésének erősítését demonstrálná, módosító javaslatok az akciók politikai tartalmának megváltoztatására irányultak.

Az előkészítő munkát végző lengyel fél bejelentése szerint az Egyesített Fegyveres Erők Parancsnoksága vonalán egyeztetésre kerültek a szövetséges hadseregek közös jubileumi akciói. Ezt a román küldöttek kétségbevonták.

Miután ismételt erőfeszítések után nem mutatkozott semmi lehetőség arra, hogy a román elvtársakkal közös szöveget dolgozzunk ki, velük egyetértésben a többi tagállam képviselői által egyeztetett és egyes helyeken módosított szöveg után az aláírt jegyzőkönyvi feljegyzés tartalmazza - saját megfogalmazásukban - a román elvtársak ellenvetéseit és módosító javaslatait.

- 3 -

2. Az értekezleten egyetértés alakult ki a Külügyminiszteri Bizottság és az Egyesített Titkárság létrehozásának kérdésében. Román ellenkezés miatt azonban nem kerülhetek rögzítésre a létrehozandó szervek funkciói, összetételük, működésük részletei. A politikai együttműködés szerveiről folyó vitában kitünt: román részről elfogadják a Külügyminiszteri /nem külpolitikai/ Bizottság létrehozásának gondolatát, de jelenleg csak mint nem folyamatosan működő és megfelelő munkaszervekkel rendelkező testületet, hanem inkább reprezentatív, demonstratív, az eddigi külügyminiszteri találkozókénál lényegesen nem gyakrabban összeülő intézményt.

3. A román külügyminiszter-helyettes és munkatársai magatartását - miután az egyes kérdésekben ismételten visszaléptek a velük együtt kialakított közös álláspontról - a szovjet külügyminiszter-helyettes a többi résztvevő egyetértésével határozott hangú felszólalásban plenáris ülésen megbírálta.

4. A szorosán együttműködő tagállamok között egyetértés alakult ki abban, hogy a jegyzőkönyvi feljegyzésben szereplő akciókat a Központi Bizottságok jóváhagyása után, közösen végrehajtják, a románok előzetes egyetértése nélkül is. Az a feltételezés alakult ki, hogy az akciókhoz /vagy azok többségéhez/ a román elvtársak csatlakozni fognak, mielőtt azok véglegesen kialakulnak.

x x x

A PTT Egyesített Titkárságának moszkvai értekezletén készült jegyzőkönyvi feljegyzés fordítását csatolom.

Budapest, 1975. február 3.

/ Marjai József /

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR